

Identita osobní (i „událostná“) / Subjekt – jeho identita (i „personální“)

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2007](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2007](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 7. 9. 2007

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 7. 9. 2007

Identita osobní (i „událostná“) / Subjekt – jeho identita (i „personální“)

Pod vlivem dávné tradice, která chápala identitu nejen jako neměnnost, ale především jako naprostou nezávislost na čemkoli vnějším (esse in se et per se) je mnoho myslitelů přesvědčeno, že zpochybněním a ztrátou „sub-stance“ byl zpochybněn a ztracen sám „sub-jekt“. Tato záměna a přímo chyba bylo zčásti umožněna i onou filologickou zvláštností dvojího původu a také významu slovesa subicio (totiž jednou odvozovaného od sub-iaceo a podruhé od sub-iacio). Důraz na ex-sistenci subjektu, který je pro filosofii od Leibnize a po Leibnize tak významný a kterému dodal na váze zejména Kierkegaard a na něj navazující myslitelé 20. století, byl asi uspíšen, ne-li vůbec umožněn díky svébytnosti germánské filologie (a etymologie) a díky obrovskému zájmu o jazyk s tím spojený; v zemích, kde převládly jazyky odvozené z latiny nebo latinou mohutně ovlivněné, z toho vznikly na dlouhou dobu nejasnosti a rozpaky, které v některých případech ještě nedávno ústily přímo v popření subjektu (mluvilo se o „ztrátě subjektu“ jako tématu ve filosofii). Ve skutečnosti jde o jedno z nejvýznamnějších témat a o jeden ze základních problémů: jak můžeme a máme chápat identitu subjektu, který je radikálně pochopen jako dění, jako „osobní“ historie? A opět se také zde ukazuje, že se nemůžeme a nesmíme omezit jen na člověka a na antropologii: „subjekt“ představuje problém a téma v kosmickém smyslu. Subjektem není jen člověk, ale také živočich a rostlina, dokonce jednotlivá buňka; na počátku minulého století byla snad poprvé formulována a zveřejněna myšlenka, že dokonce atom je možno a dokonce nutno chápat jako „osobu“ (Person, viz), a po řadě let razil Pierre Teilhard de Chardin termín „přirozená jednotka“ (unité personnelle) ve smyslu celostné struktury, charakterizující veškerou skutečnost a představující – ve vzpomínce na Aristotela, ale také na Leibnize) jakousi „srostlici“ vnitřního a vnějšího (le dedans – le dehors). Tím vším a mnoha dalšími momenty se nové chápání „subjektu“ a zejména jeho „identity“ stalo prvořadým problémem a tématickým úkolem nejen pro filosofii dneška, ale také zítřka a možná i pozítří.

(Písek, 070907-2.)